

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2024 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

w sprawie T. M. skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.,

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Anny Dziergawki od rozpoznania sprawy V KK 337/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Annę Dziergawkę od rozpoznania sprawy T. M. o sygn. akt V KK 337/24.

UZASADNIENIE

W dniu 25 lipca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja obrońcy skazanego T. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 5 marca 2024 r., sygn. akt IV Ka 1142/23, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią z dnia 29 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 198/21. W wyniku losowania w dniu 30 lipca 2024 r. do rozpoznania tej sprawy została wyznaczona SSN Anna Dziergawka. W dniu 27 września 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego - adwokat A. P. - o wyłączenie sędziego SN Anny Dziergawki od rozpoznania niniejszej sprawy z uwagi na wątpliwości co do jej bezstronności, wynikające przede wszystkim z uzyskania statusu sędziego Sądu Najwyższego w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa w

składzie ukształtowanym na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Obrońca skazanego odwołała się do treści art. 41 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, przedstawiając przy tym orzecznictwo krajowe i powołując się na stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą w realiach sprawy takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego. Okolicznością mogącą wywołać tę wątpliwość może być m.in. tryb powołania sędziego Sądu Najwyższego na urząd (*zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21*). Sąd Najwyższy ma zatem obowiązek wyłączyć sędziego także wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszych uchybień, a więc do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa.

Złożony przez obrońcę wniosek opiera się na okolicznościach związanych z powołaniem sędziego Anny Dziergawki na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby

powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w tym trybie prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. *uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała Sądu Najwyższego w składzie połączonych 3 Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20*). Z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (*por. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*).

Bezsporne jest, że okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego SN przez sędziog Annę Dziergawkę, w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. prowadziłby, gdyby sędzia ta rozstrzygała niniejszą sprawę, do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego i także do przyjęcia, że sąd z jej udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, należało wyłączyć sędziog Sądu Najwyższego Annę Dziergawkę od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. V KK 337/24.

[J.J.]

[ms]